

**PODSUMOWANIE**

**STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA**

**ŚRODOWISKO**

**PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW**

**ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU**

**POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO**

**do roku 2032**

Wołomin, 2016 r.

## 1. PODSTAWA PRAWNA

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (*Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001 r.*),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (*tekst jednolity: Dz. U. 2013. poz.1235 z późn. zm.*), w szczególności Art. 55, ust. 3, który określa zakres Podsumowania.

## 2. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W wyniku przeprowadzonej analizy potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z realizacji *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wołomińskiego do roku 2032* sformułowane zostały następujące wnioski:

1. *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wołomińskiego do roku 2032* ma na celu:
  - wypełnienie obowiązku dotyczącego posiadania i wdrażania dokumentu z zakresu usuwania azbestu,
  - aktualizację dotychczasowego dokumentu - Programu usuwania wyrobów zawierających azbest, przyjętego Zarządzeniem Starosty Wołomińskiego Nr 12.120.2012 r. z dnia 20.07.2012 r.,
  - koordynację działań zmierzających do wyeliminowania wyrobów i odpadów zawierających azbest znajdujących się na terenie powiatu, w perspektywie do 2032 roku.
2. Analizę i ocenę oddziaływania na środowisko realizacji zamierzeń *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wołomińskiego* przeprowadzono dla wszystkich zadań przewidzianych w Harmonogramie realizacji zadań. Określono, jaki wpływ będzie miała realizacja postanowień dokumentu na elementy środowiska, takie jak: różnorodność biologiczna, powietrze, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, powierzchnia ziemi, krajobraz, zabytki, ludzi oraz na obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody (w tym obszary Natura 2000).
3. Wszystkie zadania i kierunki działań wyznaczone w *Programie* służyć mają - bezpośrednio lub pośrednio - poprawie stanu i jakości środowiska lub poprawie jakości życia mieszkańców powiatu. Niemniej, niektóre z zadań może na pewnym etapie (demontaż, transport, składowanie) stanowić, pod pewnymi względami, źródło oddziaływań i ingerencji w środowisko.
4. W *Programie* zaproponowano 1 cel główny i 6 celów cząstkowych. Wykaz zadań z harmonogramu rzeczowo zawiera 13 pozycji.
5. Projekt dokumentu został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.
6. Podczas wykonywania *Prognozy oddziaływania na środowisko* dokonano podziału na:
  - działania, których niektóre aspekty mogą mieć bezpośredni wpływ na środowisko,
  - działania, których niektóre aspekty mogą mieć pośredni wpływ na środowisko,
  - działania, których realizacja przyniesie wyłącznie pozytywne skutki.
7. W szczególności n.w. zadania mogą oddziaływać na środowisko:
  - Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarskich, obiektów użyteczności publicznej, terenów publicznych oraz oczyszczenie terenu nieruchomości z odpadów zawierających azbest
  - Zintensyfikowanie kontroli "dzikich" wysypisk odpadów, gdzie znajdują się także odpady azbestoweOba zadania będą miały dodatni wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Warunkiem tego jest jednak prawidłowe prowadzenie prac, zgodnie z zasadami zapisanymi w *Programie*.
8. Na etapie sporządzania *Prognozy*, brak jest możliwości poddania ocenie oddziaływania na środowisko każdego zadania z osobna (polegającego na usuwaniu azbestu z poszczególnych

obiektów). Oprócz dużej ilości obiektów, tylko część gmin posiada dokładne inwentaryzacje, gdzie podano lokalizację budynku. Nie jest znany również dokładny harmonogram takich prac - zależy on od decyzji właścicieli i możliwości uzyskania środków finansowych.

9. W trakcie prac związanych z usuwaniem azbestu mogą zostać usunięte lub zniszczone miejsca lęgowe ptaków lub siedliska nietoperzy, mieszczące się pod dachami, w zagłębieniach krokwi lub na poddaszach. Pozytywne oddziaływanie związane jest ze stopniowym eliminowaniem wyrobów zawierających azbest, które nie będą stwarzać zagrożenia dla zwierząt.
10. Projektowane w *Programie* zadania związane z demontażem i usunięciem wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarczych nie będą miały wpływu na strukturę i funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na terenie powiatu. Działania te nie naruszają siedlisk przyrodniczych i nie wpłyną znacząco na gatunki zamieszczone w załącznikach do Dyrektywy siedliskowej i ptasiej. Tereny, na których prowadzone będą prace demontażowe nie przecinają obszarów Natura 2000, mogą jedynie w niewielkim stopniu zwiększyć ruch na drogach w pobliżu obszarów, co jest związane z transportem tych odpadów na składowiska zlokalizowane poza terenem powiatu.
11. Negatywne skutki dla zdrowia ludzi mogą wystąpić w czasie przeprowadzania prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest zarówno z nieruchomości jak i z „dzikich” wysypisk, ale jedynie w wyniku nieprzestrzegania odpowiednich procedur bezpieczeństwa.
12. Potencjalne oddziaływanie na powietrze związane jest z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z nieruchomości oraz miejsc ich nielegalnego gromadzenia (tzw. „dzikie” wysypiska) i uwalnianiem włókien azbestu w czasie niewłaściwego i niestaranego przeprowadzania tych prac. Należy przyjąć, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie przeprowadzane zgodnie z procedurami, dzięki temu emisja włókien azbestu do powietrza będzie minimalna i ustąpi po zakończeniu prac lub zostanie całkowicie wyeliminowana.
13. Bezpośrednie, negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi może mieć miejsce w czasie usuwania wyrobów zawierających azbest z nieruchomości i z miejsc ich nielegalnego gromadzenia. Negatywne skutki zostaną wyeliminowane po zakończeniu prac, a w perspektywie długoterminowej działania te przyniosą korzyści dla stanu powierzchni ziemi.
14. Realizacja zaplanowanych zadań będzie pozytywnie oddziaływać na zabytki i dobra materialne oraz na krajobraz.
15. Jedynym rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji zadań określonych w *Programie*. Jednak konsekwencje związane z brakiem realizacji *Programu* byłyby znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi. Zaniechanie realizacji *Programu* spowodowało by zmiany zarówno w wymiarze środowiskowym, jak i społeczno-ekonomicznym. Zaniechanie tego zadania spowoduje wzrost uwalnianych do powietrza włókien azbestu i w konsekwencji wzrost zachorowania ludzi na choroby azbestozależne (np. raka płuc, pylicy azbestowej). Większa zachorowalność generuje większe koszty na opiekę zdrowotną.

### 3. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Projekty dokumentów otrzymały pozytywne opinie:

- w dniu 2.12.2015 r. uzyskano pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie (pismo znak: ZNS.9022.1.00320.2015.MK),
- w dniu 22.12.2015 r. uzyskano pozytywną opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo znak: WOOŚ-I.410.909.2015.DC).

#### 4. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

W celu konsultacji *Programu* i *Prognozy* Zarząd Powiatu Wołomińskiego podjął uchwałę NR V-281/2015 z dnia 19 października 2015 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych Projektu Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wołomińskiego do roku 2032.

W konsultacje Programu ochrony środowiska i Prognozy oddziaływania na środowisko zaangażowane były następujące podmioty:

- mieszkańcy powiatu wołomińskiego,
- organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wołomińskiego,
- wydziały merytoryczne Starostwa Powiatowego w Wołominie,
- Radni Powiatu Wołomińskiego,
- Zespół doradczo-inicjatywny ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- gminy powiatu wołomińskiego,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie.

Wykorzystano następujące formy konsultacji:

- opublikowanie na stronach internetowych [www.powiat-wolominski.pl](http://www.powiat-wolominski.pl), oraz na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa [www.bip.powiat-wolominski.pl](http://www.bip.powiat-wolominski.pl): informacji o przystąpieniu do konsultacji zawierającej zaproszenie do udziału w konsultacjach, informacje zawarte w uchwale Zarządu Powiatu, udostępnienie dokumentu poddanego konsultacjom,
- spotkania i konsultacje z wykonawcą,
- konsultacje międzywydziałowe,
- przekazanie dokumentu poddanego konsultacjom do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie,
- przekazanie informacji o planowanych konsultacjach Radnym Powiatu Wołomińskiego,
- przekazanie informacji o planowanych konsultacjach do gmin z terenu powiatu wołomińskiego,
- listy mailingowe do zainteresowanych podmiotów.

Kalendarz czynności związanych z przeprowadzeniem konsultacji społecznych był następujący:

| Data                       | Działanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| do 21 października 2015 r. | zamieszczenie ogłoszenia w sprawie konsultacji oraz projektu dokumentu poddanego konsultacjom na stronie internetowej Powiatu, w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa, przekazanie informacji radnym Powiatu Wołomińskiego, do gmin z terenu powiatu wołomińskiego, listy mailingowe do zainteresowanych podmiotów |
| do 5 listopada 2015r       | konsultacje międzywydziałowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| do 12 listopada 2015 r.    | ostateczny termin zgłaszania uwag do projektu dokumentu poddanego konsultacjom                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| do 15 grudnia 2015 r.      | uzyskanie opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego                                                                                                                                                                                                                                                       |
| do 23 grudnia 2015 r.      | przedłożenie projektu Raportu podsumowującego przeprowadzone konsultacje, Zarządowi Powiatu Wołomińskiego                                                                                                                                                                                                                                                           |
| do 30 grudnia 2015 r.      | przedłożenie projektu zarządzenia Starosty Wołomińskiego w sprawie zatwierdzenia Programu                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| do 31 grudnia 2015 r.      | podanie do publicznej wiadomości Raportu podsumowującego przeprowadzone konsultacje poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Powiatu, w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa                                                                                                                                  |

W trakcie konsultacji zgłoszono następujące uwagi i wnioski:

| LP.                                    | ZAPIS W PROJEKCIE DOKUMENTU                                                                                                                                                                                                                        | TREŚĆ UWAGI                                                                                                                                                         | SPOSÓB ROZSTRZYGNIECIA                                               |
|----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| <b>ZGŁASZAJĄCY: Urząd Miasta Marki</b> |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                     |                                                                      |
| 1.                                     | Rozdział 5.3 Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu wołomińskiego, Tabela 4, Lp. 5, Gmina MARKI, (Ilość wyrobów zawierających azbest (dane z inwentaryzacji wykonanych w poszczególnych gminach) w kolumnie 4 podano wartość 517 Mg | Tabela 4, Lp. 5, Gmina MARKI, (Ilość wyrobów zawierających azbest (dane z inwentaryzacji wykonanych w poszczególnych gminach), w kolumnie 4 podano wartość 395,8 Mg | Uwzględniono                                                         |
| <b>Autopoprawki</b>                    |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                     |                                                                      |
| 2                                      | Rozdział 1. Str. 3 pierwsze wypunktowanie w ostatnim akapicie;<br>Słowa w brzmieniu: „Starosta powiatu wołomińskiego”                                                                                                                              | Prawidłowa nazwa organu                                                                                                                                             | Zastąpiono słowami: „Starosta Wołomiński”                            |
| 3                                      | Rozdział 2. Str. 4.<br>Początkowe słowa ostatniego pkt w brzmieniu:<br>• „Obowiązków dotyczących (...)”                                                                                                                                            | Uzupełnienie zapisu o brakujące słowo”<br>„Przedstawienie”                                                                                                          | Nadano brzmienie:<br>• „Przedstawienie obowiązków dotyczących (...)” |
| 4                                      | Rozdział 5.1. str. 11, trzeci akapit od dołu;<br>Słowa w brzmieniu:<br>„Siedem gmin posiadało”                                                                                                                                                     | Weryfikacja zapisu                                                                                                                                                  | Zastąpiono słowami: „Osiem gmin posiada”                             |
| 5                                      | Rozdział 10. Str. 37 pierwszy akapit o góry;<br>Słowa w brzmieniu: „Starosta powiatu wołomińskiego”                                                                                                                                                | Weryfikacja zapisu                                                                                                                                                  | Zastąpiono słowami: „Starosta Wołomiński”                            |
|                                        |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                     |                                                                      |

Uwagi zawarte w opinii z dnia 22.12.2015r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie:

| LP. | ZAPIS W PROJEKCIE DOKUMENTU                                                                                                                                                                                                                                         | TREŚĆ UWAGI                                                                                                                                 | SPOSÓB ROZSTRZYGNIECIA                                                                                                                                                              |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7   | Prognoza oddziaływania na środowisko: Rozdział 8. Str. 36 ostatni akapit: „Przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca obiektu powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą – inwentaryzację stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy” | „budynki, przed przystąpieniem do prac rozbiórkowych powinny być poddawane inwentaryzacji ornitologicznej i chiropterologicznej”            | Nie uwzględniono. Informacja zawarta w opracowanym projekcie Prognozy (str. 36)                                                                                                     |
| 8   | Prognoza oddziaływania na środowisko: Rozdział 4.1. Str. 14, akapit pierwszy, zapis w brzmieniu: Najcenniejsze obiekty i obszary przyrodnicze powiatu wołomińskiego zostały objęte ochroną                                                                          | W Prognozie nie uwzględniono rezerwatu Mosty Kalińskie<br>o powierzchni 201,44 ha ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony | Zapis otrzymał brzmienie: „Najcenniejsze obiekty i obszary przyrodnicze powiatu wołomińskiego zostały objęte ochroną prawną. Ich wykaz i powierzchnię przedstawia poniższa tabela.” |

|   |                                                                                                                                     |                                                                          |                                         |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|   | prawną. Zajmują one łączną powierzchnię 19 859,4 ha”.                                                                               | Środowiska z dnia 14 maja 2015r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2015r. poz. 4672) |                                         |
| 9 | Prognoza oddziaływania na środowisko: Rozdział 4.1. Str. 14, Tabela nr 1. „Formy Ochrony przyrody na terenie powiatu wołomińskiego” |                                                                          | Tabela otrzymuje brzmienie jak poniżej: |

Tabela nr 1. „Formy Ochrony przyrody na terenie powiatu wołomińskiego”

| Forma ochrony                     | Ilość | Powierzchnia ogólna w ha | % powierzchni powiatu |
|-----------------------------------|-------|--------------------------|-----------------------|
| Rezerваты przyrody                | 6     | 370,04                   | 0,39                  |
| Parki krajobrazowe                | 1     | 840,0                    | 0,88                  |
| Użytki ekologiczne                | 5     | 31,7                     | 0,03                  |
| Pomniki przyrody (szt.)           | 219   | -                        |                       |
| Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe | 1     | 120,0                    | 0,12                  |
| Obszary chronionego krajobrazu    | 1     | 18 742,90                | 19,61                 |
| Natura 2000:                      |       | 18 699,1                 | 98,79                 |
| Specjalne Obszary Ochrony         | 7     |                          |                       |
| Obszar Specjalnej Ochrony         | 2     |                          |                       |

## **5. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE**

Zgodnie z Konwencją z Espoo transgraniczne oddziaływanie zdefiniowane zostało jako:

*„...dowolne oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony”.*

*Programu usuwania wyrobów zawierających azbest nie zawiera rozstrzygnięć (ani nie stwarza możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Zaplanowane działania mają charakter lokalny. Ewentualne oddziaływanie na środowisko nie przekroczy granic powiatu wołomińskiego.*

Do powyższej opinii przychylił się zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, jak i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, nie wnosząc zastrzeżeń do Prognozy.

## **6. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU**

Monitoring realizacji *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest* organizuje i prowadzi Starosta Powiatu Wołomińskiego.

Monitoring realizacji zadań związanych z Programem opierać się będzie na gromadzeniu, przetwarzaniu i rozpowszechnianiu następujących informacji:

- o ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest oraz wytworzonych odpadach niebezpiecznych zawierających azbest,
- o ilości unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest,
- o lokalizacji istniejących i planowanych składowisk odpadów zawierających azbest i ich pojemności oraz stopniu wykorzystania,
- o przedsiębiorstwach posiadających uprawnienia do bezpiecznego usuwania azbestu,
- o podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego inicjatyw w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- o usytuowaniu miejsc o wysokim stężeniu włókien azbestu w powietrzu,
- o zmianach legislacyjnych dotyczących problematyki azbestowej.

Monitoring Planu będzie prowadzony w oparciu o bazę danych wyrobów i odpadów zawierających azbest zamieszczoną na stronie [www.bazaazbestowa.gov.pl](http://www.bazaazbestowa.gov.pl), przygotowaną i prowadzoną na zlecenie Ministerstwa Gospodarki. Ponadto, Marszałek Województwa prowadzi rejestr wyrobów zawierających azbest, na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2013 r. poz. 25).

Monitoring powinien być prowadzony systematycznie przez cały okres realizacji Programu.

Do monitorowania stopnia realizacji *Programu* przyjęto następujące wskaźniki:

**Wskaźniki monitorowania wdrażania *Programu***

| <b>Lp.</b> | <b>Wskaźnik</b>                                                                                                                    | <b>Jednostka</b>              |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 1.         | Ilość obiektów, urządzeń i instalacji lub obiektów, w których zlokalizowane są wyroby zawierające azbest                           | sztuk                         |
| 2.         | Ilość obiektów, urządzeń i instalacji lub obiektów, z których usunięto wyroby zawierające azbest w danym roku                      | sztuk                         |
| 3.         | Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w danym roku sprawozdawczym                                                          | m <sup>2</sup> /rok<br>Mg/rok |
| 4.         | Ilość składowanych odpadów zawierających azbest                                                                                    | Mg/rok                        |
| 5.         | Stopień usunięcia wyrobów zawierających azbest (ilość wyrobów usuniętych/ilość wyrobów zinwentaryzowanych w stosunku do 2014 roku) | %                             |
| 6.         | Ilość wniosków zgłoszonych przez mieszkańców chcących usunąć posiadane wyroby zawierające azbest                                   | sztuk                         |
| 7.         | Nakłady finansowe poniesione na realizację Programu ze wszystkich środków                                                          | złoty                         |
| 8.         | Nakłady finansowe poniesione na realizację Programu ze środków powiatu                                                             | złoty                         |
| 9.         | Nakłady finansowe poniesione na realizację Programu ze środków gmin                                                                | złoty                         |
| 10.        | Liczba gmin korzystająca z wojewódzkiej bazy danych wyrobów i odpadów zawierających azbest 9WBDA)                                  | sztuk                         |